

ارتباط بیماری گریوز و تأثیر درمانی آن با شاخص‌های استخوانی

پولیا ابراهیم‌پور^۱ (M.D.)، پیمان شوشتری‌زاده^۲ (M.Sc.)، وحید حق‌پناه^۱ (M.D.)، بیتا رجبی‌پور^۱ (M.D.)، ساسان شرقی^۳ (M.D.)

- ۱- پزشک عمومی، مرکز تحقیقات غدد درون‌ریز و متابولیسم، دانشگاه علوم پزشکی و خدمات بهداشتی، درمانی تهران، تهران، ایران.
- ۲- کارشناس ارشد علوم آزمایشگاهی، مرکز تحقیقات غدد درون‌ریز و متابولیسم، دانشگاه علوم پزشکی و خدمات بهداشتی، درمانی تهران، تهران، ایران.
- ۳- استادیار، مرکز تحقیقات غدد درون‌ریز و متابولیسم، دانشگاه علوم پزشکی و خدمات بهداشتی، درمانی تهران، تهران، ایران.

چکیده

مقدمه: بیماری گریوز نوعی بیماری خود ایمنی است که با افزایش تحریک پذیری غده تیروئید و در نتیجه هیپرتیروئیدی همراه می‌باشد. افزایش واگردش استخوانی به علت افزایش جذب استخوانی در هیپرتیروئیدی گزارش شده است و میزان جذب استخوانی بستگی به میزان هورمون‌های تیروئیدی در خون دارد. این گونه افزایش واگردش استخوانی مسؤول کاهش توده استخوانی بوده و در نتیجه بیماران گریوزی با افزایش خطر ابتلا به استئوپروز روبرو می‌باشند. هدف این مطالعه بررسی ارتباط بین بیماری گریوز و شاخص‌های استخوانی است.

مواد و روشها: افراد مورد بررسی در این مطالعه شامل ۳۱ بیمار مبتلا به گریوز بودند که شروع به درمان نکرده بودند و ۳۷ داوطلب سالم بود که از نظر جنس و سن با گروه بیماران مطابقت داشتند. بیماری گریوز از طریق مختل شدن میزان سرمی TSH و افزایش مقادیر سرمی T_3 آزاد و T_4 آزاد و آنتی‌بادی گیرنده تیروئید مثبت تشخیص داده شدند. در نهایت رابطه بین میزان سرمی استنوکلسین و Cross laps با بیماری گریوز و سپس بعد از ۸ هفته درمان و پیگیری با دو نوع داروی متی‌مازول و پروپیل تیوآوراسیل بررسی شد. برای مقایسه میانگین از T-test استفاده شد، در مواردی که آزمون‌های پارامتریک قادر به نشان دادن اختلاف نبود از آزمون ناپارامتری Mann-Whitney استفاده شد. برای مقایسه مقادیر فراوانی توزیع متغیرها از آزمون χ^2 در مواردی که شرایط انجام این آزمون وجود نداشت از Fisher Exact test استفاده شد. سطح معنی‌داری کمتر از ۰/۰۵ در نظر گرفته شد.

نتایج: قبل از درمان مقادیر سرمی شاخص‌های استخوانی و هورمون‌های تیروئیدی بین بیماران و گروه شاهد تفاوت معنی‌داری نداشت. بعد از درمان بهبودی و برگشت در حد طبیعی در تمام تست‌های آزمایشگاهی مشاهده شد. بین دو گروه درمانی از نظر تأثیر درمان بر هورمون‌های تیروئیدی و شاخص‌های استخوانی تفاوتی وجود نداشت. **نتیجه‌گیری:** ارتباط بارزی میان بیماری گریوز و شاخص‌های استخوانی وجود دارد. بنابراین درمان بیماری گریوزی می‌تواند واگردش استخوانی را بهبود بخشد. این یافته‌ها نشان می‌دهد که تشخیص و درمان زود هنگام بیماری گریوز می‌تواند برای پیشگیری از پوکی استخوان مؤثر باشد.

کل واژگان: گریوز، شاخص‌های استخوانی، استئوپروز، تراکم معدنی استخوان، تیروئید، و پرکاری تیروئید.

آدرس مکاتبه: دکتر وحید حق‌پناه، مرکز تحقیقات غدد درون‌ریز و متابولیسم، طبقه پنجم، بیمارستان دکتر شریعتی، خیابان کارگر شمالی، تهران، ایران.

پست الکترونیک: emrc@sina.tums.ac.ir